

УКРАЇНА

(19) UA (11) 51191 (13) A

(51) B H01P1/16

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВІНАХІДВидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) КІНЦЕВИЙ ПЕРЕТВОРЮВАЧ ОКРЕМИХ МОД

1

2

(21) 2002010722

(22) 29 01 2002

(24) 15 11 2002

(46) 15 11 2002, Бюл. №11, 2002р

(72) Черкашин Віктор Петрович, Стасенко Владислав Антонович, Шевчук Микола Іванович

(73) ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(57) Кінцевий перетворювач окремих мод, що містить мультимодовий хвилевід, в якому з одного боку розміщені металева пластина і поглинач, який відрізняється тим, що в нього введено принаймні одну додаткову металеву пластину і один додатковий поглинач, які розміщені з іншого боку мультимодового хвилеводу

Винахід відноситься до радіотехніки надвисоких частот і призначений для дослідження параметрів електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів (ЕМС РЕЗ) і її забезпечення

Відомі прохідні перетворювачі мод, які містять мультимодовий хвилевід, зв'язаний зі вторинним хвилеводом через ряд отворів у спільній стінці цих хвилеводів (В.П. Черкашин Синтез модоселективних відгалужувачів // Вісник ВПІ - 1999 - № 6) Довжина таких перетворювачів порівняно значна, а чистота перетворення обмежена принципово

Відомий також кінцевий перетворювач мод, який містить квадратний мультимодовий хвилевід, у якому з високою чистотою збуджена мода H_{mm} (а с СРСР № 234491, МПК H01p 1/16, БИ № 4, 1969) Для приєднання квадратного мультимодового хвилеводу до стандартного прямокутного хвилеводу застосовується перехід, на якому виникають перетворення моди H_{mm} в моду E_{mm} Останнє зменшує чистоту перетворення аналога

Найбільш близьким по технічній суті (прототипом) є кінцевий перетворювач окремих мод, що містить мультимодовий хвилевід, в якому з одного боку розміщені металева пластина і поглинач (а с СРСР № 497664, МПК H01p 1/16, БИ № 48, 1975)

Недоліком прототипу є недостатня чистота перетворення Дійсно, мода H_{m0} мультимодового хвилеводу в прототипі ділиться металевою пластинною на дві моди: робочу моду H_{t0} , яка поступає на вхід пристрою, і додаткову моду H_{r0} , яка в основному розсіюється на поглиначі, $m + t = M$ У прототипі фактично припускається, що поглинач ідеальний Разом з тим, частина енергії моди H_{r0} від реального поглинача відбивається і поступає в інші канали пристрою, у тому числі на вихід у виді

паразитних мод H_{r0} , $p \neq m$ Останнє зменшує чистоту перетворення прототипу

В основу винаходу поставлено задачу створення кінцевого перетворювача окремих мод шляхом введення нових елементів і встановлення їх зв'язку з іншими елементами, що дозволяє збільшити чистоту перетворення

Для цього у кінцевому перетворювачі окремих мод, що містить мультимодовий хвилевід, в якому з одного боку розміщені металева пластина і поглинач, у нього введено принаймні одну додаткову пластину і один додатковий поглинач, які розміщені з іншого боку мультимодового хвилеводу Застосування додаткових елементів, а також їх розміщення забезпечує певну або часткову симетризацію пристрою в цілому Останнє відповідно виключає або зменшує зв'язки між модами з різними властивостями симетрії, тобто збільшує чистоту перетворення

На фіг 1 показано поперечний переріз пристрою, який застосовує дві металеві пластини і два поглинача у плоскому мультимодовому хвилеводі, на фіг 2 - поперечний переріз пристрою з двома металевими пластинками і двома поглиначами у квадратному мультимодовому хвилеводі, на фіг 3 - поперечний переріз пристрою з трьома металевими пластинками і трьома поглиначами у квадратному мультимодовому хвилеводі, і на фіг 4 - поперечний переріз пристрою, який застосовує чотири металеві пластини і чотири поглиначі у квадратному мультимодовому хвилеводі

Кінцевий перетворювач окремих мод містить мультимодовий хвилевід, в який введені металеві пластини 1, що утворюють дві (фіг 1, 2), три (фіг 3)

(19) UA (11) 51191 (13) A

чи усі чотири стінки (фіг 4) стінки входу 2. Кожен із поглиначів 3 розміщений між стінкою мультимодового хвилеводу і металевою пластиною 1.

Кінцевий перетворювач окремих мод працює наступним чином.

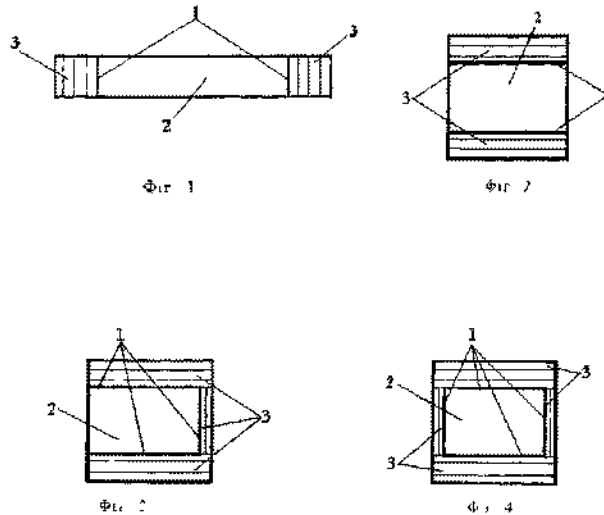
Металеві пластини 1 не збуджують поле вищої моди, збудженої відомим чином у мультимодовому хвилеводі. Поле цієї моди можна розглядати як множину полів базових мод. Частина базових мод формує поле робочої моди на виході 2 пристрою, а інші базові моди в основному розсіюються на поглиначачах 3. Повна або часткова симетризація пристрою приводить до повної або часткової компенсації неузгодженості одного з поглиначачів неузгодженістю іншого поглиначача, розміщеного з протилежного боку мультимодового хвилеводу, тобто до збільшення чистоти перетворення. Дійсно, якщо властивості симетрії робочої і паразитної мод протилежні, то моди H_{p0} протифазні і компенсуються повністю або частково.

В плоскому мультимодовому хвилеводі (фіг 1) з високою чистотою можна збуджувати моди H_{m0} , для яких $M = 2^k$, $k = 1, 2, 3, \dots$, а базовими виступають M мод H_{10} . Якщо $M = 8$, то функціональна структура прототипу дозволяє побудувати три пристрої, які забезпечують збудження трьох наступних мод H_{70} , H_{60} , H_{50} . Функціональна структура створеного пристрою дозволяє збільшити чистоту перетворення для двох із них H_{60} за рахунок повної симетризації, коли з різних боків мультимодового хвилеводу поглинаються по одній базовій моді, а також H_{50} , коли з одного боку мультимодового хвилеводу поглинаються дві базові моди H_{10} , а з іншого боку - одна

В квадратному мультимодовому хвилеводі з високою чистотою можна збуджувати моди H_{MMk} , $M = 2^k$, $k = 1, 2, 3, \dots$, а базовими виступають M^2 мод H_{11} . Для отримання моди H_{mn} , $m \leq M$, $n \leq M$, з моди H_{MM} вилучаються t_m мод H_{11} вздовж напрямку, паралельного широким стінкам виходу 2, і t_n мод H_{11} вздовж напрямку, паралельного вузьким стінкам виходу 2, $t_m = M - m$, $t_n = M - n$. Позначимо величину t_m або t_n через t . Симетризацію можна здійснити для $t \geq 2$. Якщо значення t парне, то з кожного боку мультимодового хвилеводу відділяються металевими пластинами 1 і спрямовуються на поглиначач $3 \cdot t / 2$ базових мод H_{11} , а якщо t непарне, то з одного боку відділяються $(t + 1) / 2$ мод H_{11} , а з протилежного боку - $(t - 1) / 2$ мод H_{11} , які спрямовуються на поглиначачі 3.

Наприклад, якщо $M = 8$, то структура, яка показана на фіг 2, дозволяє збільшити чистоту перетворення мод H_{82} , H_{84} і H_{86} за рахунок повної симетризації, а також мод H_{83} , H_{85} за рахунок часткової симетризації. Структура, що показана на фіг 3, дозволяє збільшити чистоту перетворення мод H_{mn} для $m, n \leq 7$ за рахунок часткової симетризації, а структура, яка зображена на фіг 4 - для парних значень індексів $m, n \leq 6$ за рахунок повної симетризації, і для інших значень індексів - за рахунок часткової симетризації.

Пристрій дозволяє збуджувати ряд мод в високою чистотою, що необхідно, наприклад, для досліджень модоселективних відгалужувачів по паразитних модах.

ДП «Український інститут промислової власності» (Укрпатент)

вул. Сим'ї Хохлових, 15, м. Київ, 04119, Україна

(044) 456 - 20 - 90

ТОВ «Міжнародний науковий комітет»

вул. Артема, 77, м. Київ, 04050, Україна

(044) 216 - 32 - 71